CADA ENTREGA UNA OBRA
UNA OBRA CADA SEMANA
ENTREGA 2 '

SINGLOTS POÈTICHS.
AB NINOTS.

CADA OBRA UN SINGLOT
CADA SINGLOT UN RAL.
SINGLOT 2 "

L'ULTIM TRENCALOS.

LLEGENDA ROMANTICA DEL SIGLE XI, NO PREMIADA EN LOS

JOCHS FLORALS,

ESCRITA EN VERS Y EN CATALÀ DEL QUE ARA 'S PARLA

PER DON SERAFÍ PITARRA,

É IL-LUSTRADA AB NINOTS DEN ÑAPUS.

(2ª edició.)

BARCELONA.

LLIBRERIA ESPANYOLA DE I. LOPAS, EDITÓ,
CARRE AMPLA 26, Y RAMBLA DEL MITX 20
1864

Barcelona: Imprenta de Narciso Ramirez Pasaje de Escudillers núm 4 —1874

L'ULTIM TRENCALÓS.

LEGENDA ROMANTICA DEL SIGLE XI, NO PREMIADA EN

LOS JOCHS FLORALS,

ESCRITA EN VERS Y EN CATALA DEL QUE ARA 'S PARLA

PER DON SERAFI PITARRA,

È IL-LUSTRADA AB NINOTS DEN NAPLS

I.

LA CITA.

Que haya un bofusio mas, qué importa al mundo? J. E.

Lo uno, crech que tocaba,
de la nit, triste quelut
sobre tot lo mon reynaba
y 'l cel tant nuvel estaba
que semblava un drapol brut

La lluna apesar d' aixó,
treye 'l nas per una escleixa,
y la contemplaba yo,
com tallada de meló
que 'm vaix menjá en certa fetxa

Lo seu disenil-laminaba
un jardí tot plé de flors,
ahont un jove 's passajaba,

tan hermós ¡ay! que semblava
lo mateix deu dels amors.
Era d' espart son cabell,
y á son semblant bastant flach,
paregut al de un anyell,
donaba un aire molt bell
una boca com un drech.
Lo seu nas plé de berrugas,
de granota y d' ulls de poll,
semblava un nap plé d' erugas,
y encorbat com las tortugas
ensenyaba molt poch coll.
'L vestian de senyó
uns pantalons de lanquins,
levrieta, xich .ropé
y com mitxes al garró,
portaba blanchs 'ls botins.

Tot passejantse anaba
y sens tenir cap xiulet,
puig clarament 's notaba
que 'l seu llabi ho refilaba,
estridant, agut y net.
De xiulá 'l cansá l' empleo,
y ab veu tant escanyulida,
cantant va buscá un recreo,
que si 'l senten al Liceo
'l contractan de seguida.
Apesar de bordá un gós,
per cualsevol poterata,
conegui son cant hermós
era l' aria de la tós
del final de la Traviata.
Al acabar la cantada,
apertgué una senyora,
dintre un vel molt recatada,
com gata que en la taulada
busca lo mascle que enyora.
D' ahont habia sortit
ningú podia atinar,
y com sombra que de nit
ha sumiat un noy petit,
se la veya allí avansar.
Al repararho 'l menyó,
al costat d' un lliri 's para
—Ets tu Rosaura?—Yo sí.—
Y 's varen fer un pató
á las galtas de la cara.
Amar tant pur, s' exalaba
sota un desmay molt frondós
y ab la brisa que 'l rassaba
bourion dit que mormoraba
—¡qué bestias son aquets dos!—
Xuclaba en tant una abeya
del lliri la mel que brota
y 's mescla l' olo que treya
ab la que la dama feya
d' esensia de bergamota.
Pero ells no res reparaban,
se sap que l' amor inspira
y 'ls suspirs que allí llansaban,
'ls ecos 'ls contestaban
com ab trompetas de fira.
Al sentí axó unas granotas
que hi habia en un estany
's van posá á cantá totas,
y axí als amants las bestiotas

imitaben dins son bany.
Molt aviat 'ls cansá aixo;
digué la dama—Prou Lluis.—
Y la dama y 'l minyó
sen van anar á un recó
á sentarse en un pedris

II.

LAS CARICIAS.

Com que eren frescas las brisas,
aviat no 's van sentir mes
que las fullas movedisas,
puig las granotas samisas
van pará, al pará 'l promés.
Ya passá una bona estona
sens que cap dels dos ximplets
digués elli cosa bona,
basta que 'l jove —Queta mona!—
li digué fent dos singlots.
—Ay Lluis meu! Ay ressaladu!—
li contestá la donsella,
—Que ets guapo tan ben pamadu!—
—Es a dir donchs que t' agradu?—
—Ya saps que aixó es cosa vella.
—Y sent sols un miserable
m' estimes, hermosa axi?—
—Si ab persona tant amable
's pot viure en una estable
¡Que m fa la riquesa á mi!—
—Ya veix que 'l teu cor no es dol—
digué 'l minyó ab goig de sobra,
no 'm dexis may per ningú,
ya au 't dexaria á tu
per per una dona mes pobra.
—També t' estimo yo axis—
ella contestá ab donaire,
y 't juro per sant Genis,
que no 't dexaria, Lluis,
ni pel mateix escombriaire
Axi probes 's donaban
d' amor, 'l pollo y la polla,
y sempre contents estaban,
perque ells dos, no s' cuidaban
sino el 'ls doyan cal d' ella.
En aixó hi va habé un moment
de silenci y trista calma,
y com ell era prudent,
ella del comensament
sen torná á portar la palma.
—M' estimas?—Ya saps que si —
—Tant com pots?—Mes del que poch.—
—¡Que tant ardent frenesí
hagi en gel de convertí
mon altiu pare lo Duch?—
—T' be ha tornat á fer present?
—Ah! parlantne tots dos
'm va dir ab ronch accent
«Tú has de guardar esplendent
lo ducat d' en Trencalós.»
Pero yo que sols t' estimo
penso sols ab ton amor,
el bié cadenas las limo,
y basta aprop de tú m' arrimo
passant per sobre l' honor —
—Y en premi de lé tant pura
que 't puch donar yo fossura?—
—Ton amor que es ma ventura
que es per mon cor la ternura
lo que per las cols n' es l' aura —
—Tú per mi n' els tot lo mon—
digué ab amor lo galan,
y ella com si tingués son,
deixá caurer lo seu front
sobre 'l pit del seu amant

III.

'LS NUVOLS.

Aquell núvol, que escampat
habia vist l' amant carro,
s' habia yo arreplegat
prenent al estar juntat
la forma inmensa d' un burro
Si l' haguessin pogut veurer
en tal forma caminar,
á n' ell 's podia deurer
'l que alló poguessim creurer
de—He vist, un burro volar!—
Dexantse estrellas darrera
sen va aná per fi ell mateix,
y brillá la blava esfera,
com davantal de cuynera
tot plé de escatas de peix

Allavors surtiot la lluna,
mestressa de l' all zeoll,
pels amors sempre imporiuna,
tirá á sas caras de pruna
un reig de plata pulit.
¡Qué hermosa, Deu meu, qué hermosa
que n' era á son llum, la dama
que sobre 't pit d' ell reposa.
com s' está sobre la gessa
lo gossel que encara mama!

Lo seu ull com de gat brilla,
lo seu coll de cisna n' ea
y 'l seu cos ense rollilla
semblava nos pantorrilla
que á la cintura acabés
Lo seu nas cureol mostraba
plé d' arabescos treballs,
y ab lo seu dootal semblava,
que dins la boca portaba
uns rosaris de grens d' alls
Vestint ab loxu esquisit
's vegé que no era pobra,
y per sota 'l seu vestit,
ensenyaba un peu petit
lo mateix que 'l d' un manobre
De la seva edat l' exés
no hus puch dir en mas afanys
perque yo no se quina es,
mes no creeb que tingues mes
que d' nos quinse á setanta anys.
Era tenta la riquesa
del vestir que en sa alta esfera
usaba sense fer fresa,
que semblava una princesa
que hagués sigut pescatera.
En son cap una diadema
paregude á un trus de pany,
on lleu portaba un lema,
y ostentaba ab molta flema
en sos dits, anells d' estany.
Un vestit blau de vellut
que en la fira de Bellcaire
va comprá á un geperut,
y per vel, un mantoo brut
que li feya volar l' aire
Tot en quietut reposaba,
lo sigale, 'l grill, las flors,
la natura quieta estaba
com si fos que s' extasiaba
contamplant aquells amors
Tant sols un moll de blat
rodaba sas pesants molas
per la part de Montserrat,
y mes prop, un escarbat
s' entretenia fent bolas.
Lo surtidor del jardí
que venia d' una mina,
dexaba anà en rajolí,
fent l' aigua un soroll allí
com si algú hi fregis sardinas.
Pero ¡ay! aquestos sorolls
'l de las fullas que queyan,
del surtidor los gromolls
y 'l piu piu dels desperts polls,
mes poétich lo cuadro feyan.
Lo galan de peus suaus,
ella da l' alé pudia,

y una almósfera 's formaba,
que per forsa 's marejaba
'l pobre que la sentia.
De poch la terra adobada
ab mercaderia fresca,
llansaba una vaporada,
que sentintla una vegada
no estarian tant de gresca.
Y las mes preciosas flors
que allí perfums elevaban
á n'al trono dels amors,
erant broquis feni llebera
y seballota que 's grillaban.
Tot plantat per en Paxeta,

nom que 'l massber tenia,
parexia en nit tant séria,
lo palau de la miseria,
l'amor y la porqueria.
La dama encar reposaba
sobre 'l pit del seu amant,
en tant que 'l cel s'endolaba,
puig aquell núvol tornaba
prenent forma d'elefant.
Al últim tant fosch quedá
que encsl feya fredot,
y un aire tal 's girá,
que 'l jóve 's mitx espantá
á pesar de ser tant gal.
Una ventada de vent
brunsint com á bala rasa
passá de promple furient,
y llavors. baix del torrent
's sentí lo brom d'un osa.

IV.

'L RAPTO.

Al sentir aixó la dama,
s'espanta, fuig del pedris,
y tornantse gel sa llama,
diu á la persona que ama
—Has sentit aixó fiula?—
—Aixó vol dir si ab mi 't casas —
—A fé que no ho entench gaire,
no 'm fingas mes entre brasas —
—Aixó son... 'ls brama dels asas
que m' ha llogat la terraire
—Com es que en tú tot tremola
cuand aprop de mi t' arrimas?—
—Ensaura meva, 'l temps vola,
si tens 'l cor d' espanyola,
ara vauré si m' estimas
Un dels osas es per tú,
escóltalal com remuga —
—¡Ay si ara 'ns senits algú!—
—Un osa per cada hu —
—Que 'm proposas?—Una fuga
No 'us morirém may de fam,
yo cuand no tinch leyna capta,
menjarém no mes que enciam,
y ella diu fugint un pam
—Gosas proposarme?—Un rapte —
—¡¡Tú á n' al deshonor m' incitas!! —
—Noya tú ets molt animal
y á fé de Deu que m'irritas!
—A tals horas donar citas,
qui nega que es criminal?
Mes yo que trista confiaba
en l' honor de mon amant,
aquí cada nit baxaba,
y á tos brassos m' entregaba
mon honor segur constant.
—Desdiixada de la dona
que sumiant un caballer,
á son amor s' abandona

y 's troba ab una persona
que son honor vol desfer.—
—Doncas que tinch de pensar
pera poder conseguirlo?—
—Per ore á Deu he no sper,
y fins que 'ns poguem casar
de loo amor coolentrio.
Lo duch mon Pare, he de fer
ma pasrló legal en mi.—
Lo Duch mey ha de voler
que 't casis ab un barber

Rosaura fugim d' aquí.
Aquí sota del torrent
tinch 'ls dos esas formats,
baixem, fugim al moment,
y al arribar a ou convent,
entrem, y quedem casats.—
—¡Axó no!—la dama deya,
y ell li deya —Hem dius que no?—
mentres que delirant queya.
—O 'm dius que si ¡ó ab la teya
'm mato com un bacá!—

—Ay Lluis meu, ¡per Deu pietat!
Home no sigas axí —
—Respon ab celeritat
ó 'm veus aquí degollat —
—¡Lluis del meu cor!—¿Qué? —¡Sí!—

V.

LA TEMPESTAT.

—Acomaen donchs de seguida—
deya ell al cap d' un momeot
á la dama, que afligida,
semblava que allí sa vida
fougués tota en sentimont.
—Esperam doncas —Si hermosa,
t' obeiré com lo teu patge—
respongué ell ab veu melosa
—Que vols fer?—Du alguna cosa
que hem de menester pel viatge.—
Y desprenentse dels brassos
de lo seu amant, lleugera,
puig 's vola en semblants cassos,
se n' arribá en cuatre passos
á l' habitació primera.
Lo jove que la esperaba
de la clau sentí 'l rich rach,
mentres al fosch contemplava

la reguera que deixaba,
pitejxada, un gros llimach
Lo cel de negre prenia
un aspecte ya horrorós,
lo llampech l' espés obria,
y semblava que 's sentia
hasta un olor sulfurós
Ell á la punta del nas
's senti caurer dos gotas,
pero no hi pot pensar pas,
'l que d' un cel no fa cas,
que veu que 's tirerá á bótas
En aixó rumiaba allí ell,
cuand ella, torna lleugera
á los brassos del doncell,
portant fet un gros farsell
dintre d' una coixinera.
—Que dus aquí mon amor?—
digué él jove entre emocions
—La pinta, l' escarpidor,
las mitjas, un calsador
y un parell de napoleons

—Anem donchs, Rosaura meva
que no 's despertés ton para —
—¡Verge santa de la Gleva!
ampara una filla teva
que pel crimen 's prepara —
Y llavors agenollantse
a la hora d' una cel
y en llágrimas ofegantse
va dir —¡Pare, Deu amanse
ton furor y desconsól!
Rosaura, la teva filla
ton escut esplendorós
ab lo seu amor humilla,
perdona de ta pubilla
lo fet tant escandalós —
En aix punt 'l cel estalla,
cauen gotas com cigrons,
espesas com a metralla,
lo llamp viu 'ls nuvols ralla
y 'l tró ressona pels mons
—Aixó es un castich de Deu!—
esclama la enamorada,
—Fugim!—diu ab forta veu,
l' ensamorat, que ya creu
la empresa tota fustrada
Ella plena de feresa
s' alsa, sen vá ab lo minyó
y fugen tots dos depresa,
cuand ella veu que ell tropessa
y cau dintre 'l surtidó
—¡Jesus! diu ab trista veu
llensant la dama un xisclet,
y á la llum d' un llampech, veu
l' amant ofegát que gen
'L toca— ya estaba fret
—¡¡Justicia eterna del cel!! —
Ressona la veu pel camp,
lo tró llansat per Lusbel
de la núvol talla 'l tel
y me la parteix un llamp

VI

L'ULTIM TRENCALOS.

Altre llamp, senyal profética
de tempestat molt mes gran,
al cap d' una escala estética

ensenyá una forma atlética
com d' ne colosal gegant

Esglad per esglañ,
le escale ab pans abaixaba,
ensenyant ab tot aixó,
que á n' ell no li feya pó
la tempestat que 'l voltaba
Ab camisa y sabatets
per no trepitxar cap bayna
ni clavarse 'ls escardets,
duya á la dreta un sabret,
y á l' altre má un llum de cuyna
Tot pelut fins als jonolls,
que m' apar cosa molt porca,
y ab pels gruixuts com fonolls,
la barba plena de polls,
com D. Jaume de Mallorca
Per sobre 'l bort caminaba
trepitxant tots 'ls enclams,
y miren si allá imposaba,
que le sabre que portaba
tenia catorse poms
Los seus ulls llamps despedian,
los seus pels tots erissats
certa semblansa tenian
á n' als cuatre ó sinch que 's crian
á n' als bigoits dels gats

Y lo arrogant completaba
de tant imposant persona,
un casco antich que ostentaba,
com 'l que Atilla portava
á n' al siti de Girona
Molt poch habia avansat
ab sa marxa magestuosa,
cuand 's para tot plegat,
al veurer á son costat
com morta á sa filla hermosa
S' atura allí, y tant de nou
li ve 'l contemplar alló,
que fa un salt cuand d' allí 's mou,
semblant al salt que fa un bou
cuand 'l punxa 'l picadó
Despeés de molt curt moment
de contemplar á la méssa
exclama ab terrible accent
—¡¡Y mon honor!!—¡L' element
no te ven mes horrorós!
Sense dir cap mes paraula
's tira un xich enderrera,
s' encomana á Santa Paula,
y á n' al git de la verjaula
la espasa apunta certera.
Mes al haberla tocat,
ella que estaba molt tendra
puig passant pel seu costat
la habia 'l llamp calsinat,
queda desfeta com sendra
—Ahont es?—de ella volant
diu—ara 'l deshonrador?—
y un llamp, li mostrá ab espant,
com se l' estaban menjant
'ls peixos del surtidor
Queda un moment com jalat
com suspés del trich del cor,
y después diu, tot plegat,
—¡Oh Deu, la posteritat,
que dirá de mon honor!!—
S' extassia altre moment,
's treu 'l casco y 'l llensa,
horrorós bruosia 'l veel,
contempla 'l fons del torrent
y 's queda un xich com qui pensa
De la llamp, las vehinas casas,
'ls resplandors ensenyaban,
llansaba 'l cel aigua y brasas,

ya sota d' ell, 'ls dos asas
que desesperats bramaban
Com un borraixe de rom
élo al fi ab fuxlés accent

—¡Sens honor, aquí que som!
¡Qué es la vida!!—y patatom!
's tira á baix del torrent

Los burros allí lligats
en un brancot d' esbarsé,
van dar un salt de espantats
Mort de tants ossos trencats,
'l duch á sos peus caigué
Las pobres bestias lermadas,
no pudent fugir axí,
al cap d' un mes, d' afamadas

's van veure pressisadas
á menjarse 'l duch allí.
Al últim las vá matar
de fam lo extrem horrorós!
A qui no fa esgarrifar?
Axí extingit va quedar
lo ducat d' en Trencalós.

PROU.